A miniszterelnök beterjesztette a kárpátaljai vajdaságról szóló törvényjavaslatot

Szeptember 6-áig szünetel a Ház ülésezése

A képviselőház keddi ülését ismét nagy érdeklődés előzte meg. Az ülés megnyitása előtt a parlament folyosóján élénk élet volt. Mikor **Tasnádi Nagy András elnök** negyedegykor megnyitotta az ülést, a kormánypárti és az ellenzéki padsorok zsúfolásig megteltek. *Hubay* Kálmán és *Vágó* Pál nyilas képviselők, akiknek ügyében hétfőn este az összeférhetetlenségi bizottság kimondta az összeférhetetlenséget, az *ülésen természetesen már nem voltak jelen.*

Az elnök bejelentette, hogy *Grubes* Lajos mentelmi jogának kétrendbeli és *Zeöld* Péter pedig egyrendbeli megsértését jelentette be. Zeöld Petert hétfőn este, kilépve a parlamentből, nyilas képviselők közt súlyos inzultus érte. Bejelentette továbbá azt is, hogy *Tatár* Imre a hadbavonult mezőgazdasági munkások téli kenyérszükségletéről szóló sürgős interpellációra kért engedélyt, amelynek elmondására a napirendi határozat után adott engedélyt.

Tasnádi Nagy András elnök tudomására hozta a Háznak, hogy Hubay Kálmán és Vágó Pál képviselők összeférhetetlenségi ügyében az összeférhetetlenségi bizottság hétfőn meghozta az ítéletet. *Megay* Károly jegyző felolvasta az ítéletet:

— A képviselőház összeférhetetlenségi intézőbizottsága Hubay Kálmán és Vágó Pál országgyűlési képviselőknek gróf *Teleki* Pál országgyűlési képviselő és K. *Pethes* László és társai jászapáti lakosok által bejelentett összeférhetetlenségi ügyében a következő ítéletet hozta: Arra a feltett kérdésre, hogy Hubay Kálmán és Vágó Pál ügyében fennforog-e összeférhetetlenség, tizenegy szavazattal egy ellenében a zsűri az összeférhetetlenségi eset fennforgását állapította meg. A házszabályok 99. §-ának 6. bekezdése értelmében az intézőbizottság Hubay Kálmán és Vágó Pál országgyűlési képviselők megbízását *megszüntnek nyilvánítja.*

Az elnök ezután közölte, hogy a megüresedett képviselői helyek betöltésére megteszi a kellő intézkedést.

Ezután **gróf Teleki Pál miniszter elnök** emelkedett szólásra és beterjesztette *a kárpátaljai vajdaságról és annak autonómiájáról* szóló törvényjavaslatot. A javaslat előadója *Gergelyffy* András lesz.

Amikor a miniszterelnök szólásra emelkedett, a nyilas képviselők nagy zajban törtek ki, úgyhogy a törvényjavaslat szövegét nem lehetett megérteni. A nagy zaj ellenére is ki lehetett hallani *Gál* Csaba nyilas képviselő kiáltását: És még mi vagyunk a hazaárulók! — amit a kormánypárti képviselők felháborodással utasítottak vissza. Általános derültség keletkezett, amikor az egyik kormánypárti képviselő Gál Csaba felé azt kiáltotta:

— *Orvost! Orvost!*

A nagy zajban az elnök csengője állandóan szólt, a gyakori nyilas közbeszólások miatt **Tasnádi Nagy András** több nyilas képviselőt rendreutasított, köztük *Gál* Csabát és *Lill* Jánost a mentelmi bizottság elé utalta.

Radocsay László igazságügyminiszter a nemzetiségi érzület büntetőjogi védelméről terjesztett be törvényjavaslatot.

Ezután **Kovarcz Emil** (nyilas) bejelentette mentelmi jogának megsértését és nagy derültséget keltve mondta el, a nemzeti szocialisták megbeszélték, hogy a Dunaparton fognak sétálni.

— Nekünk is szabad sétálni — mondta —, nemcsak a zsidóknak. (Nagy derültség.)

Felkiáltások: Ez mit jelent?

Kovarcz Emil felszólalásánál ismét zaj támadt és az elnök *Paczolay* György nyilas képviselőt rendreutasította.

mondja, hogy *az a képviselő, akiről olyan tény állapítható meg, hogy a magyar hazához vagy a magyar nemzethez tartozó köteles hűség ellen vétett, összeférhetetlen helyzetbe jut és vele szemben az 1901. évi 24. t.-c. rendelkezései szerint kell eljárni.*

Az ehhez fűzött miniszteri indokolás hangsúlyozza, hogy ilyen esetben *indokolt a legszigorúbb álláspontra helyezkedni és gátat vetni annak, hogy az ilyen elemek valaha is visszatérhessenek a törvényhozók közé.*

Hubay Kálmán és Vágó Pál mandátumának megszűnése következtében Hubay helyére *Kuhajda* Vilmost, Vágó Pál helyére pedig *Sütő* Lajost hívják be képviselőnek a választási lajstrom alapján.

Belpolitikai hírek

Dr. *Radocsay* László igazságügyminiszter a képviselőház kedd délelőtti ülésén törvényjavaslatot nyujtott be a nemzetiségi érzület büntetőjogi védelme tárgyában. A javaslat *vétségnek nyilvánítja annak cselekményét, aki mást az országban élő valamely nemzetiségre lealacsonyító kifejezés használatával vagy ilyen cselekmény elkövetésével nemzetiségi érzületében megsért.* A törvényjavaslat jogrendszerünk szellemében továbbfejleszti azt a védelmet, amelyben a büntetőjogszabályok a nemzetiséget és a nemzeti érzést részesítik. A büntetőtörvénykönyv 172. §-a két évig terjedhető államfogházzal bünteti azt, aki sajtó útján vagy egyébként nyilvánosan valamely nemzetiséget a másik ellen gyülöletre izgat; az 1921:III. törvénycikknek a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülését sértő bűncselekményekre vonatkozó rendelkezései alapján pedig *megtorlásban részesülnek a magyar nemzeti érzést sértő cselekmények.*

A képviselőház állandó összeférhetetlenségi bizottsága július 30-án, kedden délelőtt 10 órakor az I. sz. bizottsági teremben ülést tart. Tárgy: Az 1940. évi július 22-én megejtett összeférhetetlenségi ítélőbizottság kisorsolása alkalmával kisorsolt, jelen nem volt *Matolcsy* Mátyás és *Szakács* Pál igazolása.

Ha a két képviselő nem tudja igazolni távollétének jogosultságát, a házszabályok értelmében megvonják tőlük negyedévi fizetésüket.



„A nyilas képviselők ne keveredjenek olyan társaságba...“

Vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter emelkedett ezután szólásra, hogy Kovarcz Emilnek válaszoljon.

— A képviselő úr a rendőrséget azzal vádolta meg — mondta —, hogy nyugodtan sétáló embereket zaklat és rendőri elbánás alá vesz. Nagyon sajnálom, hogy a tumultuózus jelenetekben, amilyenek az utolsó napokban lejátszódtak, a képviselő urak is résztvesznek. *A képviselő urak azonban vigyázzanak arra, hogy ne keveredjenek olyan társaságokba, mint amilyeneket a rendőrség tegnap és tegnapelőtt kénytelen volt előállítani.* (A nyilas képviselők erre az eddiginél is nagyobb zajt csaptak, de a felkiáltások közül csak egyik másikat lehetett megérteni.)

A belügyminiszter ezután közölte, hogy a július 21-én letartóztatottak közül *ötvenhárman büntetett előéletűek,* közülük *tizet lopásért, ötöt csalásért ítéltek el.* A 22-én előállítottak közül sokan voltak olyanok, akiket *az állami és társadalmi rend elleni büntettért, sikkasztásért, magánlaksértésért, súlyos testisértésért, csavargásért, sőt egyet gyilkosságért ítéltek el.*

A belügyminiszter felszólalása végén hangoztatta, hogy nem állítja, mintha ezek a nyilaskeresztes párt tagjai lennének, de ezeket az embereket állították elő utcai rendzavarásért és zavargásokért.

Tasnádi Nagy András elnök a zaj elcsendesedése után napirendi indítványt tett, hogy a Ház legközelebbi ülését *szeptember 6-án, pénteken déli tizenkét órakor tartsa,* amikor majd további teendőkről döntenek.

Az elnök napirendi indítványa ellen **Tauffer Gábor** (nyilas és **Budinszky László** (nyilas) szólaltak fel.

Felkiáltások: *Rendre! Rendre!*

A Ház a napirend elleni indítványt elvette.

Tatár Imre (nyilas) sürgős interpellációt mondott a bevonult mezőgazdasági munkások családtagjainak megsegítéséről.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök általános érdeklődéstől kísérve válaszolt az interpellációra. Kijelentette, hogy az otthonról elvont munkáskezek pótlására megtörténtek a megfelelő intézkedések. A készültségnek megvoltak a maga politikai és egyéb okai.

A miniszterelnök ezután ismertette a földmüvelésügyi miniszter ama rendeleteit, amelyek a bevonult mezőgazdasági munkások megsegítésére vonatkoznak.

— A megsegítéssel kapcsolatban legfőbb elvi szempontként le kell szögezni, hogy *minden aratómunkásról* aki annakidején szabályszerüen leszerződött, de szerződésének saját hibáján kívül nem tehetett eleget, mert katonai szolgálara vonult be és így nem kereshet, *gondoskodni kell és gondoskodni is tudunk.* (Éljenzés és taps.) Az aratás az ország érdekében szükséges honvédelmi munka. A kormány a bevonultatások tekintetében sokkal kevésbbé vette igénybe a népességet az utolsó esztendőkben, mint Európa nem háborút viselő országainak legnagyobb része. (Úgy van!) Kedvvel és lelkesedéssel teljesíti mindenki a honvédelmi és aratási kötelezettségét.

— Kárpátalján eddig mintegy 480 vagón olcsó kukoricát osztottak szét a lakosság megsegítésére, ennek következtében megnött a munkakerülés. *Kárpátalján sok ember hetenként csak két napot dolgozik.* Ez nem érdeke az országnak. Ha továbbra is történnek ilyen megsegítések, azokban csak azok részesülnek, akik hat, de legalább öt napig dolgoznak. (Taps és éljenzés a kormánypárton.)

A Ház keddi ülése negyed kettőkor ért véget. A jegyzőkönyv felolvasása után a teremből kivonuló miniszterelnököt a kormánypárt tagjai megéljenezték.

Kuhajda Vilmos és Sütő Lajos kerül a Házba Hubay és Vágó helyére

A Hubay—Vágó-féle összeférhetetlenségi ügyben a házszabályok 99. és 100. paragrafusainak rendelkezése szerint kellett alakilag eljárni. Miután az összeférhetetlenség fennforgását a zsüri kimondta, *a képviselő megbízását megszüntnek kellett nyilvánítani.* Egyúttal ki kellett mondani, hogy a mandátumától megfosztott képviselőt sem a folyó országgyülés tartamára, sem pedig a határozathozataltól számított öt év alatt nem lehet országgyűlési képviselővé választani.

Az ítéletet a bizottság elnöke a Ház elnökének bemutatta s a Ház elnöke az ítéletet a Házzal már kedden közölte. *A bejelentésről vitának és határozathozatalnak házszabályszerűen nem volt helye.*

Az 1938—XIX. t.-c., amely 167. paragrafusában a képviselői megbízások megszűnéséről intézkedik, kimondja, hogy *az a képviselő, akiről olyan tény állapítható meg, hogy a magyar hazához vagy a magyar nemzethez tartozó köteles hűség ellen vétett, összeférhetetlen helyzetbe jut és vele szemben az 1901. évi 24. t.-c. rendelkezései szerint kell eljárni.*

Európa gazdasági alapépítménye

A mai világgazdaság és ezzel együtt a világpolitika döntő irányítója az ipar, pontosabban *a modern nagyipar.* Ezen belül a vezetőszerepet *a termelési eszközöket gyártó ipar viszi.* Ez a legfontosabb iparág, mert hiszen ez látja el minden szükségessel az összes többi — fogyasztási cikkeket gyártó iparágakat is — a szükséges felszereléssel.

Európa gazdasági újjárendezésénél tehát a termelési eszközöket gyártó iparágaknak, egyszerűbben kifejezve, a *vas- és gépiparnak* és a vele kapcsolatos iparoknak jut majd a főszerep.

A mult világháború után az egész világot rövid ideig tartó, de annál hevesebb gazdasági válság rázta meg, aminek oka ezúttal nem a *túltermelésben* volt kereshető, hanem abban a tényben, hogy a nehézipar átmenet nélkül békeállapotba került és nem volt képes a vele szemben támasztott igényeket kielégíteni. Az 1920/21-es válság óta az ipari szervezők sokat tanultak s a német lapokban megjelent tervezgetések legfőbb gondja most is a háborús állapotból a normális állapotba való átmenet zökkenő nélküli lefolytatása. Érdekesnek tartjuk tehát az európai nehézipar szervezetét és teljesítőképességét szemügyre venni. *Nehézipar* fogalma alatt vas-, fém-, acél- és gépipart értünk, a hozzátartozó bányászati ágakkal együtt. Szemlénkben az acélipart vesszük a kiindulás alapjául, amit annál is inkább tehetünk, mert a többi említett iparágak nagyrészt ennek függvényei. A szemléből kimaradt politikai és gazdasági meggondolások alapján Anglia és a szovjetúnió. *A német lapokban eddig vázolt Európatervek Angliát ugyanis nem számítják bele az újjárendezendő Európába, a szovjetúnió felé pedig az érdekterületek el vannak határolva.*

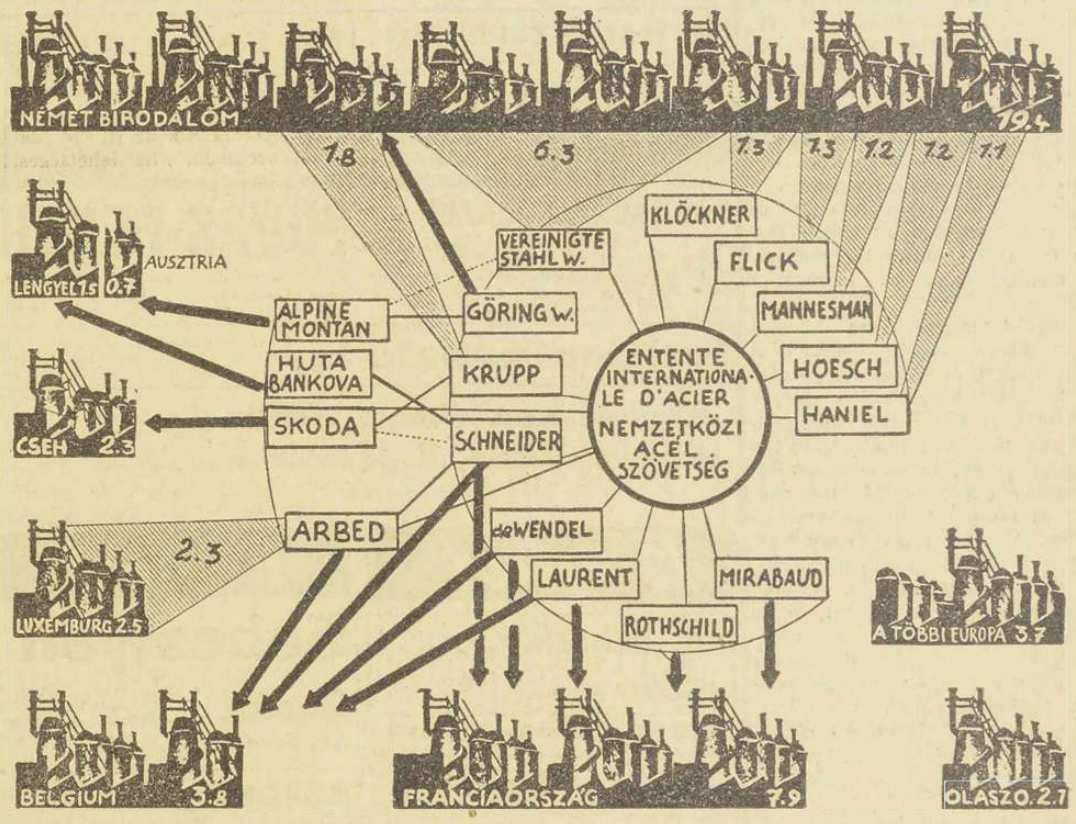

Minden jelkép ötmillió tonna évi acéltermelést jelent. A fehér számok az egyes országok, a fekete számok egyes konszernek, trösztök, csoportok termelését mutatják. A sugáralakú szürke foltok jelzik az egyes vállalatok termelését, a nyilak pedig azt jelzik, hogy az illető vállalatnak az ország termelésében jelentős szerepe van, de ez számszerűleg nem volt megállapítható. Az összekötő vonalak a belső körön fekvő vállalatok érdekeltségeihez, leányvállalataihoz vezetnek. A pontozott vonal megszünt érdekeltségeket jelöl.

Európa legfontosabb acéltermelője, mint ismeretes, *Németország,* nemcsak azért, mert mennyiségileg a legtöbbet termeli, hanem azért is, mert az összes országok közül a német ipar a legkoncentráltabb s ezáltal a legszervezettebb. *A német acéltermelés 65—70%-a hét nagy tröszt kezében van s ezek a trösztök irányítják a szén- és vasércterme lést ől kezdve a készárúig az egész idevonatkozó termelést.* A legnagyobb közülük a *Vereinigte Stahlwerke,* amely 1927-ben alakult négy másik vállalat fúziójából. A trösztöt 1933 végén még egyszer újjászervezték s azóta termelése egyre növekszik. Messze utána következik csak a *Krupp-cég,* közel évi kétmillió tonnával, ehhez azonban már hozzá kell számítanunk a cseh protektorátus termelésének legnagyobb részét kitevő *Skoda-művek termelését is, amelyet Kruppék kevéssel a prágai bevonulás előtt vettek át a francia Schneider-cégtől.* A többi nagy trószt termelése sem marad az egymillió tonnán alul. Csak az egész acéltermelésnek kevés kézben való összpontosítása tette lehetővé a német teljesítményeket. A német acélipar már a nemzeti szocializmus uralomrajutása előtt is erősen koncentrált volt s ez a koncentráltság azóta csak erősödött.

A francia és német acélipar között közvetítő szerepet Luxemburg játssza, amelynek termelése egyetlen vállalat kezében van, teljes nevén *Acieries Reunies de Bourbach Eich Dudelange,* röviden ARBED. *A vállalat Schneider-érdekeltség,* de leányvállalatai vannak Németországban is, köztük az egyik *legjelentősebb német szénbánya-konszern, az Eschweiler Bergwerks Verein.*

A francia acéliparban az egyes trösztök és érdekeltségeik nincsenek olyan határozottan elhatárolva, mint Németországban Itt inkább csak csoportokról beszélhetünk, egyes kiemelkedő személyiségek, családok vagy vállalatok vezetése alatt. A legfontosabbak ezek közül: *Schneider-, de Wendel-* és *Laurent*-csoportok, valamint a *Rothschild-* és *Mirabaud*-bankházak vezetése alatt álló vállalatok. Ennek a francia csoportrendszernek a magyarázata a francia gazdasági élet szerkezetének a németétől való eltérésében található. Németországban az egyes vállalatok részvényei *legtöbbször százszázaléki egy család vagy egy kis csoport kezében vannak.* A francia vállalatok részvényei szét vannak szórva a közönség körében s *a francia vállalatok tulajdonképpeni tulajdonosai a francia kistőkések,* olyan típus, amilyen Németországban teljesen hiányzik. Az iparvezérek részére ez hátrány, mert soha sincs egész biztosan a kezükben egy vállalat, de előny is, mert néha *a névérték öt-tíz százaléka is elég ahhoz, hogy egy vállalatot de facto kezükben tartsa-*